

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

285

Innowacyjność w rozwoju lokalnym i regionalnym

Redaktorzy naukowi

Danuta Strahl

Dariusz Głuszczyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-341-0

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Beata Bal-Domańska: Inteligentna specjalizacja a spójność społeczna regionów państw Unii Europejskiej – ocena relacji z wykorzystaniem modeli panelowych	11
Dorota Czyżewska: Konkurencyjność regionu uczącego się – ujęcie konceptualne	20
Piotr Dzikowski, Marek Tomaszewski: Systemy współpracy innowacyjnej z perspektywy wielkości przedsiębiorstw przemysłowych na terenie województwa lubuskiego w latach 2008-2010	29
Dariusz Głuszczyk: Regionalna polityka innowacyjna – dualność i jej zasady	38
Bartłomiej Jefmański: Statystyczna analiza regionalnego zróżnicowania Polski pod względem wdrażania koncepcji zarządzania różnorodnością w przedsiębiorstwach.....	46
Ewa Kusideł: Prognozy konwergencji gospodarczej województw Polski do roku 2020	55
Małgorzata Markowska, Bartłomiej Jefmański: Zastosowanie rozmytej analizy skupień do oceny zmian inteligentnej specjalizacji polskich regionów.....	65
Małgorzata Markowska, Danuta Strahl: Regiony polskie na tle europejskiej przestrzeni regionalnej ze względu na charakterystyki inteligentnego rozwoju	78
Zbigniew Przygodzki: Inwestycje w kapitał ludzki w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw – wyzwania dla polityki rozwoju kapitału ludzkiego w regionie łódzkim	90
Dorota Sikora-Fernandez: Inteligentna administracja publiczna jako element <i>smart cities</i> w Polsce	103
Iwona Skrodzka: Kapitał intelektualny Polski na tle krajów Unii Europejskiej.....	112
Elżbieta Sobczak: Efekty strukturalne zmian zatrudnienia według sektorów zaawansowania technologicznego w regionach europejskich.....	123
Anna Sworowska: Racjonalizacja procesów innowacyjnych we wdrażaniu strategii rozwoju regionu	134
Marek Szajt: Potencjał kapitału intelektualnego a wzrost gospodarczy regionów.....	144
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska: Przemysłowe łańcuchy dostaw w kształtowaniu aktywności innowacyjnej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2011	157

Mariusz Wiśniewski: Ocena stopnia zróżnicowania polskich regionów ze względu na formy wsparcia rolnictwa.....	167
Magdalena Wiśniewska: Procesy innowacyjne a działania władz miejskich – wybrane problemy i przykłady.....	179

Summaries

Beata Bal-Domańska: Smart specialization vs. social cohesion in the cross-section of the European Union regions – assessment of relations applying panel models	19
Dorota Czyżewska: Learning region's competitiveness – a conceptual approach	28
Piotr Dzikowski, Marek Tomaszewski: Innovative cooperation systems from the perspective of the size of the industrial enterprises in Lubuskie Voivodeship in the years 2008-2010.....	37
Dariusz Głuszcuk: Regional innovation policy – duality and its principles.	45
Bartłomiej Jefmański: Statistical analysis of regional differences in implementing the concept of diversity management in enterprises	54
Ewa Kusidel: Economic convergence forecasts for Polish regions to the year 2020	64
Małgorzata Markowska, Bartłomiej Jefmański: Fuzzy clustering in the evaluation of intelligent specialization of Polish regions	77
Małgorzata Markowska, Danuta Strahl: Polish regions against the background of the European regional space regarding smart development characteristics	89
Zbigniew Przygodzki: Investments in human capital in the sector of small and medium-sized enterprises – challenges for human capital development in the region of Łódź	102
Dorota Sikora-Fernandez: Intelligent public administration as an element of “smart cities” concept.....	111
Iwona Skrodzka: Intellectual capital of Poland and the European Union countries	122
Elżbieta Sobczak: Workforce structural shifts effects by sectors of technical advancement in European regions.....	133
Anna Sworowska: Rationalization of innovation processes for implementing regional development strategy	143
Marek Szajt: Potential of intellectual capital and the economical growth of regions.....	156
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska: Industrial supply chains in the formation of innovation activity of West Pomeranian Voivodeship in the years 2009-2011	166

Mariusz Wiśniewski: Assessment of Polish regions diversification in terms of farming support forms.....	178
Magdalena Wiśniewska: Innovative processes in cities – some problems and examples	187

Magdalena Wiśniewska

Uniwersytet Łódzki

PROCESY INNOWACYJNE A DZIAŁANIA WŁADZ MIEJSKICH – WYBRANE PROBLEMY I PRZYKŁADY

Streszczenie: Polska gospodarka jest wciąż mało innowacyjna na tle innych krajów europejskich. Procesy innowacyjne mają lokalny i regionalny charakter. Stąd lokalne i regionalne uwarunkowania są istotnym czynnikiem tworzenia i dyfuzji innowacji. Regionalne władze samorządowe mają najszersze kompetencje i możliwości wspierania innowacyjności. Niemniej często lokalne czynniki przesądają o zdolnościach danego obszaru do kreacji i rozprzestrzeniania nowych pomysłów i idei. Można wskazać przykłady władz samorządowych, które są tego świadome i kształtują warunki przyjazne innowacjom. W artykule zaprezentowano powyższe problemy od strony teoretycznej, ale też przykłady działań w praktyce.

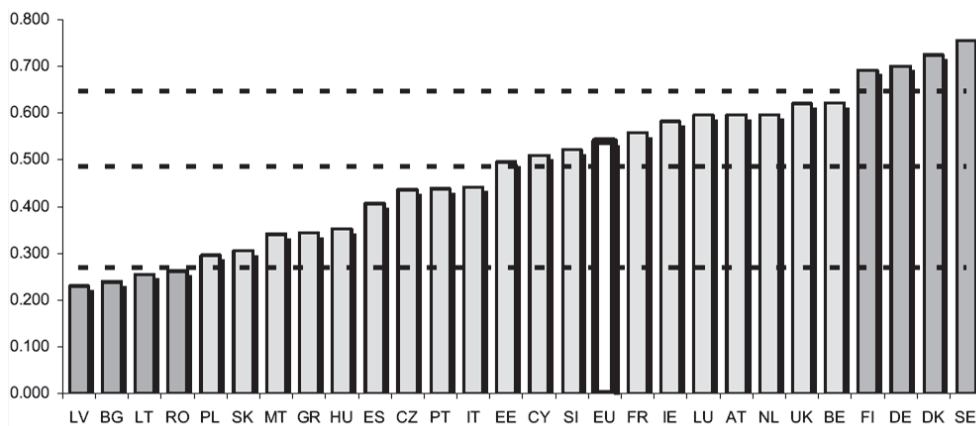
Słowa kluczowe: innowacje, innowacyjność, przemysły kreatywne, ośrodki innowacji, samorząd miejski.

1. Wstęp

Współcześnie za konkurencyjną gospodarkę uważa się przede wszystkim taką, której podmioty zdolne są do wdrażania nowych i udoskonalonych rozwiązań. Stąd podejmuje się szereg działań na rzecz wzmocnienia jej innowacyjności. Artykuł ma na celu zaprezentowanie roli władzy publicznej we wspieraniu procesów innowacyjnych. W związku z tym przedstawiono cechy procesów innowacyjnych, które uwypuklają ich lokalny charakter. W dalszej części artykułu zaprezentowane zostały kompetencje i możliwości władzy publicznej w tworzeniu środowiska przyjaznego innowacjom. Dla zobrazowania tematyki posłużono się studium przypadku dwóch miast europejskich – Łodzi i Barcelony. Władze publiczne w pierwszym z analizowanych przypadków tworzą ramy dla rozwoju przemysłów kreatywnych. Władze Barcelony sięgnęły po rozwiązania z zakresu planowania przestrzennego – poprzez zapisy miejscowego planu zagospodarowania zdecydowały się przekształcić zdegradowaną przestrzeń w obszar dedykowany działalności innowacyjnym. Zaprezentowane działania obrazują jedynie część możliwych do podjęcia aktywności przez samorządy lokalne dla rozwoju działalności innowacyjnych.

2. Innowacyjność Polski na tle krajów Unii Europejskiej

Zgodnie z Innovation Union Scoreboard 2011 państwa członkowskie Unii Europejskiej podniosły poziom innowacyjności. Polska zajmuje w tym zestawieniu 23. pozycję i jest ostatnia w grupie tzw. umiarkowanych innowatorów.

Rys. 1. Innowacyjność państw członkowskich UE w skali od 0 do 1

Źródło: Innovation Union Scoreboard 2011, http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2011_en.pdf.

Unijna tablica wyników innowacyjności 2011 jest skonstruowana na podstawie 24 wskaźników pogrupowanych w trzy główne kategorie, w ramach których wyróżniono jeszcze 8 dodatkowych wymiarów (podane w nawiasach):

- czynniki sprawcze – zewnętrzne wobec organizacji, umożliwiające innowacje (zasoby ludzkie; otwarte, znakomite i atrakcyjne systemy badawcze; finansowanie i wsparcie);
- działalność przedsiębiorstw – zawiera wysiłki przedsiębiorstw w zakresie innowacji (ich inwestycje, powiązania i przedsiębiorczość, aktywa niematerialne);
- wyniki – pokazują efekty działań innowacyjnych (innowatorzy i skutki gospodarcze, w tym zatrudnienie).

Polska została sklasyfikowana jako umiarkowany innowator. Relatywnie mocnymi stronami Polski w zakresie innowacyjności są zasoby ludzkie, finansowanie i wsparcie, inwestycje firm oraz skutki gospodarcze. Słabościami są otwarte, znakomite i atrakcyjne systemy badawcze, powiązania i przedsiębiorczość, aktywa niematerialne oraz innowatorzy.

Jak wskazują powyższe dane, niezbędne jest ustawiczne podejmowanie wysiłków na rzecz uczynienia naszej gospodarki bardziej innowacyjną. Powstaje jednak pytanie, czy jest, może być lub powinno to być przedmiotem działań władz samorządowych.

3. Rola administracji publicznej we wspieraniu procesów innowacyjnych

Z pewnością we wspieraniu procesów innowacyjnych niezwykle ważną funkcję pełni administracja rządowa. Dokonuje się to poprzez wyznaczanie kierunków i prowadzenie polityki innowacyjnej oraz stymulowanie sfery gospodarczej i społecznej do przejawiania aktywności w tym zakresie. Niezwykle istotne jest również delegowanie uprawnień i kompetencji na poziom administracji regionalnej i lokalnej, co powinno sprzyjać zwiększaniu innowacyjności polskich regionów i szybszej absorpcji środków finansowych przeznaczanych na ten cel ze źródeł krajowych i europejskich. Obecny moment jest o tyle istotny, iż Polska przygotowuje się do kolejnej perspektywy finansowej Unii Europejskiej.

Administracja centralna ma także możliwość tworzenia instytucji, których działanie skierowane jest na określony obszar aktywności społeczno-gospodarczej. Instytucje te wyposażone są w odpowiednie kompetencje i środki finansowe na realizację przyjętej misji i realizują politykę rządu w odniesieniu do przedmiotu oddziaływania. W Polsce główną rolę w ramach szeroko rozumianego wspierania rozwoju przedsiębiorczości i innowacji na szczeblu centralnym odgrywa Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP). Misją PARP jest tworzenie korzystnych warunków zrównoważonego rozwoju polskiej gospodarki poprzez wspieranie innowacyjności i aktywności międzynarodowej przedsiębiorstw oraz promocja przyjaznych środowisku form produkcji i konsumpcji.

Jeśli chodzi o samorząd terytorialny, to zasady pomocniczości i domniemania kompetencji regulują wykonywanie przez niego zadań. Mają one tym samym istotne przełożenie na regulacje prawne względem zadań, kompetencji i możliwości poszczególnych szczebli administracji samorządowej względem wspierania innowacyjności, a więc na poziomie: gminy, powiatu i województwa.

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym „do zakresu działania gminy należą zadania publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone przez prawo na rzecz innych podmiotów”. W katalogu zadań własnych gminy nie ma bezpośrednio mowy o zadaniach związanych ani ze wspieraniem innowacyjnej przedsiębiorczości, ani z funkcjonowaniem ośrodków innowacji. Jest natomiast zapis mówiący, że do zadań własnych gminy należy między innymi współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, na przykład ośrodków innowacji.

Powiat jest szczeblem pośrednim. Wykonuje on zadania wykraczające poza ustawowe zadania gmin z przyczyn terytorialnych lub finansowych (przestrzenna specyfika zjawiska lub wysokie koszty, jak na przykład drogi powiatowe lub szkolnictwo ponadgimnazjalne). Także powiat zobowiązany jest do współpracy i działania na rzecz organizacji pożytku publicznego. W odniesieniu zarówno do gmin, jak

i powiatów nie jest jednak powiedziane, w jakim zakresie współpraca i działalność na rzecz organizacji pozarządowych ma się odbywać.

Najszerze możliwości i kompetencje względem wspierania innowacyjności i ośrodków innowacji ma samorząd województwa.

Samorząd województwa zajmuje się sprawami o znaczeniu regionalnym. Składają się na nie: zadania związane z określeniem i realizacją strategii rozwoju, prowadzenie polityki rozwoju oraz zadania o znaczeniu wojewódzkim [Stawasz 2001, s. 29-30]. W dotyczącej go ustawie o samorządzie województwa są zapisy odnoszące się bezpośrednio do aktywności związanej z procesami innowacyjnymi. Wskazują one na obowiązek pobudzania aktywności gospodarczej i podnoszenia poziomu konkurencyjności i innowacyjności regionu przez samorząd województwa w drodze realizacji strategii jego rozwoju. Zgodnie z ustawą samorząd województwa prowadzi politykę jego rozwoju, na którą składa się między innymi wspieranie rozwoju nauki i współpracy między sferą nauki i gospodarki, popieranie postępu technologicznego oraz innowacji.

Samorządy regionów odgrywają też istotną rolę w procesie planowania wydatków z funduszy strukturalnych UE. Ważnym elementem regionalnej polityki gospodarczej jest to, że na poziomie regionalnym podejmuje się decyzje dotyczące zakresu i sposobu rozdysponowania środków unijnych, skierowanych na wsparcie rozwoju gospodarczego i innowacyjności. Dużym wyzwaniem dla regionów jest stworzenie tzw. strategii inteligentnej specjalizacji. Inteligentna specjalizacja to koncepcja wdrażania polityki innowacyjnej, polegająca na efektywnym i synergicznym wykorzystaniu publicznego wsparcia na rzecz wzmacniania zdolności innowacyjnych poprzez koncentrację na najbardziej obiecujących obszarach przewagi komparatywnej (*Smart Specialisation Platform Site*). Inteligentną specjalizację można określić jako „przedsiębiorczy proces identyfikacji obszarów nauki i technologii, ze specjalizacji w których może korzystać wybrany region” [Foray 2009]. Skutkiem byłoby sprawne wykorzystanie środków publicznych przy jednoczesnej stymulacji działań oddolnych. Samorządy regionów odpowiedzialne są także za kształtowanie i wdrażanie Regionalnych Strategii Innowacji (RSI).

4. Charakterystyka procesów innowacyjnych i ich lokalny charakter

Z uwagi na cechy procesów innowacyjnych lokalny czy regionalny kontekst ma duże znaczenie. Innowacja jest bowiem zlokalizowanym i osadzonym lokalnie procesem, a przy ocenie zdolności innowacyjnych regionów uwagę należy skoncentrować na następujących czynnikach [Nowakowska 2007, s. 141-143]:

- tworzenie relacji sieciowych,
- znaczenie bliskości przestrzennej w tworzeniu zasobów wiedzy i innowacji,

- tworzenie i wykorzystanie zasobów specyficznych regionu w procesie tworzenia, absorpcji i dyfuzji innowacji,
- terytorialnie uwarunkowanym, kulturowym i społecznym kontekście innowacji. Aktywność innowacyjna jest zlokalizowana. Jest ona wynikiem działań ludzi. Ludzie twórczy i innowacyjni wybierają określone miejsca swojej aktywności i życia, a pomijają inne, zaś tym, co decyduje o wyborze, jest między innymi [Matusiak 2010; Kozielecki 2008]:

- 1) szeroka akceptacja i uznanie dla pracy twórczej,
- 2) styl życia i różnorodność środowiska,
- 3) autentyczne i żywe interakcje społeczne,
- 4) różnorodność środowiska społecznego,
- 5) atrakcyjne miejsca geograficzne.

Powodzenie ich działania zależy od specyficznych cech, jakimi charakteryzuje się innowacja [Nowakowska (red.) 2009; Guinet 2005]:

- Innowacja ma charakter interakcyjny. Jej tworzenie opiera się na relacjach powstających zarówno wewnątrz firmy, jak i w kontaktach z otoczeniem bliskim (kooperanci, konkurenci, władza lokalna, instytucje otoczenia).
- Innowacja jest zlokalizowana. Kreowana jest w konkretnym terytorium posiadającym specyficzne zasoby (kluczowe i niepowtarzalne w procesie jej tworzenia), powodujące, że „przeniesienie” innowacji nie jest możliwe.
- Innowacja jest procesem integracji – opiera się na zintegrowanej strukturze oraz specyficznej formie organizacji sprzyjającej jej powstaniu, absorpcji i dyfuzji.
- Innowacja jest procesem uczenia się, interaktywnym, wynikającym z organizacyjnego i instytucjonalnego kontekstu.
- Innowacja ma w dużej mierze pozatechnologiczny charakter, tylko w wyjątkowych przypadkach zależy od zupełnie technologicznego *know-how*.
- Innowacja ma wymiar społeczny, wynika z różnorodnych zależności zachodzących między podmiotami – jest zakorzeniona w systemach i instytucjach społecznych.
- Innowacja jest procesem kreatywnej destrukcji. Wprowadzanie innowacji zmienia dotychczasową strukturę rynku i gospodarki, zmienia systemy organizacyjne, sposoby zarządzania czy zachowania.
- Innowacja ma źródła kulturowe, wynika z kultury, tradycji, systemu wartości, ma kontekst historyczny.
- Innowacja jest ryzykowna i kosztowna, zwłaszcza dla podmiotów małych, co wpływa znacząco na proces jej tworzenia.

Powyższe cechy procesów innowacyjnych silnie wiążą się ze specyfiką lokalnych czy regionalnych warunków. Tworzenie warunków do kreacji i dyfuzji procesów innowacyjnych może i powinno zatem zależeć od działań podmiotów posiadających uprawnienia, kompetencje i środki dla tworzenia warunków sprzyjających tym procesom.

Zarówno na świecie, jak i w Polsce można wskazać przykłady pozytywnych działań podejmowanych przez władze samorządowe na rzecz wzmocnienia innowacyjności. Poniżej zostaną zaprezentowane wybrane z nich.

5. Przykłady działań władz miejskich na rzecz tworzenia warunków sprzyjających innowacjom

W gospodarce krajów słabiej rozwiniętych, które – jak Polska – zorientowane są na wzrost poprzez wydajność (*efficiency-drivenstage*), koniecznym warunkiem do przejścia w fazę wzrostu przez innowacje (*innovation-drivenstage*) jest stworzenie środowiskowych i instytucjonalnych stymulatorów, sprzyjających innowacyjnej przedsiębiorczości. Działając na rzecz rozwoju regionalnego i zaspokajania potrzeb członków lokalnych społeczności, władze samorządowe powinny dostrzegać korzyści płynące z aktywnego uczestnictwa w procesie tworzenia ośrodków innowacji.

Najczęstszym przejawem zaangażowania samorządu terytorialnego w działania proinnowacyjne jest finansowanie tworzenia ośrodków innowacji. Władze lokalne i instytucje publiczne nierzadko są fundatorami lub udziałowcami takich ośrodków. Przykładem jest Łódzki Regionalny Park Naukowo-Technologiczny i wiele innych w Polsce, jak choćby Wrocławski Park Technologiczny, którego udziałowcem jest miasto, czy Pomorski Park Naukowo-Technologiczny (działalność tego Parku koordynowana jest przez Gdyńskie Centrum Innowacji, będące jednostką budżetową miasta). Poza zaangażowaniem finansowym w tworzenie ośrodków innowacji można pokazać przykłady innych inicjatyw. Zostały one zaprezentowane poniżej.

5.1. Łódź

Miasta mają możliwość tworzenia przestrzeni dla funkcjonowania ośrodków innowacji w ramach aktualnie niezagospodarowanych terenów, będących w posiadaniu gminy. Trzeba pamiętać, iż w posiadaniu miast są niekiedy obszary, które choć w chwili obecnej nie są zagospodarowane lub wręcz zdegradowane czy zdewastowane i nie przynoszą żadnych korzyści gminie, mogą zostać przekształcone w tereny tętniące życiem z udziałem ośrodków innowacji. Można zresztą zidentyfikować działania rewitalizacyjne, które przewidują na przykład na terenach poprzemysłowych funkcjonowanie ośrodków innowacji. Działalność innowacyjna nie ma jedynie technologicznego charakteru. Wiele strategicznych dokumentów Komisji Europejskiej zauważa rolę tzw. przemysłów kreatywnych w budowaniu przewag konkurencyjnych jednostek lokalnych i regionalnych. Pojęcie przemysłów kreatywnych (lub inaczej: sektorów kreatywnych) jest różnie definiowane [O'Connor 2010, s. 56-61]. Można mówić o przemysłach kreatywnych rozumianych szeroko jako „kreatywne przedsiębiorstwa, które są w szczególności zorientowane na rynek, a zajmują się kreacją, produkcją, dystrybucją i/lub rozprzestrzenianiem kreatywnych dóbr i usług poprzez media” [Creative..., s. 5; Analiza..., s. 7].

Inna definicja, częściej przytaczana w literaturze, charakteryzuje przemysły kreatywne jako „działalności, które mają swoje pochodzenie w indywidualnej kreatywności, umiejętności i talencie, mają potencjał do tworzenia bogactwa i kreacji pracy poprzez pokolenia i eksploracje intelektualnej własności” [Analiza..., s. 8; Flew 2002, s. 3-6].

Organizacje z branży kultury i branży twórczej (PKT) mogłyby stać się dużo efektywniejszymi realizatorami misji kulturalnej samorządów. Niezbędne jest pogłębienie deregulacji obszaru dóbr publicznych i odejście od myślenia, że kultura, sztuka i edukacja może być oferowana tylko przez podmioty publiczne. Przykładem takiego działania są przedsięwzięcia na terenie poprzemysłowej dzielnicy Księży Młyn w Łodzi. Tereny poprzemysłowe są szczególnie predysponowane do rozwoju takich funkcji z uwagi na dostępność w istniejących budynkach pomieszczeń o dużych kubaturach. W ramach inicjatywy Fabryka Sztuki tworzony jest obecnie Art_Inkubator. Fabryka Sztuki utworzona została na początku roku 2007 przez Łódź Art Center (fundacja), Stowarzyszenie Teatralne „Chorea” i Urząd Miasta Łodzi. Art_Inkubator będzie platformą pozwalającą na wdrażanie pomysłów biznesowych i artystycznych. Będzie też pierwszym w Polsce inkubatorem ukierunkowanym na wspieranie działań sektora przemysłów kreatywnych.

5.2. Barcelona

Z pewnością instrumentem, który gwarantować będzie uwzględnienie specyfiki budynków ośrodków – zwłaszcza istotne jest to w odniesieniu do tych z nich, które wymagają dużych przestrzeni i możliwości ekspansji terytorialnej, jak parki technologiczne – są zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Tutaj także ośrodki, które są niezależnymi od gminy posiadaczami nieruchomości, mogą korzystać ze sprzyjających im ustaleń planów miejscowych, jak choćby uwzględnienia specyfiki ośrodka w planowaniu funkcji na terenach sąsiadujących, wspomnianej już potrzeby ekspansji oraz charakterystyki planowanej przez ośrodki zabudowy. Przykładem dobrej praktyki zarówno w zakresie niezbędnych zmian w planie miejscowym, jak i rewitalizacji tkanki miejskiej jest Barcelona. Dokonano tam niezbędnych zmian w planie zagospodarowania przestrzennego, aby uwzględnić potrzeby powiększenia powierzchni przeznaczanych na działalność innowacyjną w nowo utworzonej innowacyjnej dzielnicy, powstałej w istniejącej już przemysłowej zabudowie miasta. Uwzględniono także potrzebę większej przestrzeni publicznej, terenów zielonych, terenów nowej zabudowy. Dotąd przemysłowa dzielnica przekształciła się w obszar działalności różnych proinnowacyjnych instytucji, inicjatyw i biznesów. Instytucje funkcjonujące w dzielnicy 22@Barcelona w 54% należą lub są związane z którymś z pięciu klastrów (ICT, media, technologia medyczna, energia, design) z czego [Baza dobrych praktyk]:

- 26% organizacji działa w dziedzinie ICT,
- 24% organizacji należy do klastra design,
- 11% organizacji działa w mediach,

- 5% organizacji prowadzi działalność w technologii medycznej,
 - 4,5% działa w sektorze energii.
- Dzięki realizacji tej inicjatywy możliwe jest osiągnięcie dwóch strategicznych celów miasta [*Baza dobrych praktyk*]:
- Rozwój ważnych dziedzin wiedzy za sprawą koncentracji na terenie przedsiębiorstw, organizacji publicznych i uczelni, centrów technologii w danych sektorze.
 - Stworzenie nowych sieci o charakterze formalnym i nieformalnym w celu zachęcenia do podejmowania wspólnych projektów zarówno na szczeblu lokalnym, jak i międzynarodowym oraz integracja społeczeństwa.

6. Podsumowanie

Z uwagi na to, że współczesna gospodarka powinna być oparta na wiedzy, kreatywności i nowych pomysłach komercyjnych, konieczne jest wspieranie procesów innowacyjnych. Polska gospodarka okazuje się wciąż mało innowacyjna na tle innych krajów europejskich. Należałoby zastanowić się, jakie podmioty władzy publicznej mogą wpływać na wzmacnianie tych procesów. Istotną cechą procesów innowacyjnych jest ich zlokalizowanie w określonych warunkach danej przestrzeni. Mają one lokalny i regionalny charakter. Władze miast powinny być świadome tych uwarunkowań i tworzyć warunki sprzyjające rozwojowi nowych pomysłów, idei, tworzenia nowej wiedzy. Uregulowania prawne dają władzom samorządowych szereg możliwości i kompetencji, jeśli chodzi o tworzenie środowiska przyjaznego dla nowych rozwiązań biznesowych. Przedstawione w artykule przypadki dwóch miast europejskich obrazują działania, jakie mogą zostać podjęte przez władze miejskie. Władze Łodzi zdecydowały się na tworzenie instytucjonalnych ram dla rozwoju przemysłów kreatywnych, ważnych w dotychczasowym rozwoju miasta, dedykując działalność jednego z ośrodków innowacji właśnie tym działalnościom. Władze Barcelony postanowiły zastosować rozwiązania z zakresu planowania przestrzennego, co daje szansę na wyższą trwałość projektu. Możliwych do podjęcia działań jest wiele, a omówione przykłady obrazują jedynie wybrane z nich.

Literatura

- Analiza potrzeb i rozwoju przemysłów kreatywnych*, Raport Ecorys na zlecenie Ministerstwa Gospodarki, Warszawa 2009.
- Baza dobrych praktyk*, <http://www.pi.gov.pl/bin-debug/>.
- Creative industries in Berlin, Development and Potential*, DCMC, Berlin 2008.
- Flew T., *Beyond ad hocery: Defining Creative Industries*, referat z konferencji Cultural Sites, Cultural Theory, Cultural Policy, The Second International Conference on Cultural Policy Research, Te Papa, Wellington, New Zealand, 23-26 January 2002.

- Foray D., *ERA: Entrepreneurial Regional Action*, Public Service Review: European Science and Technology – Issue 2, 2009, http://www.publicservice.co.uk/article.asp?publication=European Science and Technology&id=375&content_name=Research and investment overview&article=11379.
- Guinet J., *National Systems of Financing Innovations*, OECD, Paris 1995.
http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius-2011_en.pdf.
<http://www.parp.gov.pl/index/more/9244>.
- Investing in creative industries – a guide for local authorities*, UK Government, Department of Culture, Media and Sport (DCMS), London 2009.
- Kozielecki J., *Psychologia w wielkim świecie. Szkice o sprawach ludzkich*, Żak, Warszawa 2008.
- Matusiak K.B., *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy*, SGH, Warszawa 2010.
- Nowakowska A. (red.), *Budowanie zdolności innowacyjnych regionów*, Wyd. UŁ, Łódź 2009.
- Nowakowska A., *Region w tworzeniu zasobów wiedzy i innowacji*, Ekonomiczne Problemy Usług nr 13, Zeszyty Naukowe US nr 480, 2007.
- O'Connor J., *Creativity, Culture and Education: Literature Review*, 2nd Edition, 2010, <http://www.creativitycultureeducation.org/data/files/cce-lit-review-creative-cultural-industries-257.pdf>.
- Smart Specialisation Platform site: <http://ipts.jrc.ec.europa.eu/activities/research-and-innovation/s3platform.cfm>.
- Stawasz D., *Organizacja i kompetencje władz publicznych w regionie*, [w:] *Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów*, red. T. Markowski, D. Stawasz, Wyd. UŁ, Łódź 2001.
- Ustawa o samorządzie województwa z dnia 5 czerwca 1998 r., Dz.U. z 1998, Nr 91, poz. 576 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz.U. z 1990, Nr 16, poz. 95 z późn. zm.

INNOVATIVE PROCESSES IN CITIES – SOME PROBLEMS AND EXAMPLES

Summary: Polish economy is still not much innovative as compared to other European countries. Innovation processes are local and regional in nature. Thus, local and regional conditions are an important factor in the creation and diffusion of innovation. At the regional level, authorities have the widest powers and opportunities to foster innovation. However, local factors often exaggerate the ability of the area to the creation and spread of new ideas. There are examples of local governments that are aware of this and shape innovation-friendly conditions. This paper presents these problems from a theoretical point of view as well as it shows the examples of activities in practice.

Keywords: innovation, innovativeness, creative industries, innovation centers, municipal government.